

**پیشگیری از شکل‌گیری باندهای قاچاق کالا
(با تأکید بر نقش پلیس)**

دکتر محسن رضایی

عضو هیئت علمی دانشگاه علوم انتظامی امین

فهرست مطالب

درآمد..... ۱۸

بخش اول - کلیات و سیمای جنایی باندهای قاچاق کالا

فصل اول: کلیات ۱۸

مبحث اول: مفهوم شناسی ۱۹

گفتار اول: مفاهیم و اصطلاحات ۲۰

بند اول: پلیس ۲۰

بند دوم: پیشگیری پلیسی ۲۱

بند سوم: کالای قاچاق ۲۲

بند چهارم: باندهای قاچاق کالا ۲۶

بند پنجم: اجزای ساختاری پلیس ۲۹

بند ششم: اجزای محتوایی ۲۹

بند هفتم: تعامل و مشارکت ۳۰

بند هشتم: آموزش و اطلاع رسانی ۳۰

مبحث دوم: نظریه‌های جرم شناسی حاکم بر پژوهش ۳۰

گفتار اول: رویکردهای نظری جرم‌شناسی بر اساس دیدگاه‌های مبتنی بر بی‌هنجاری

و بی‌سامانی اجتماعی ۳۱

بند اول: نظریه بوم شناسی جنایی ۳۱

بند دوم: نظریه کنترل اجتماعی ۳۵

بند سوم: نظریه‌ی فرصت‌های افتراقی ۳۹

گفتار دوم: رویکردهای نظری جرم شناسی بر اساس دیدگاه‌های اقتصادی ۴۱

بند اول: نظریه عمومی فشار ۴۱

۶ □ پیشگیری از شکل‌گیری باندهای قاچاق کالا

- بند دوم: نظریه انتخاب عقلانی ۴۳
- گفتار سوم: رویکردهای نظری جرم‌شناسی بر اساس دیدگاههای مبتنی بر جرایم یقه سفیدها ۴۸
- بند اول: نظریه‌ی ساترلند ۴۸
- بند دوم: نظریه‌ی گسن ۵۰
- گفتار چهارم: رویکردهای نظری جرم‌شناسی بر اساس دیدگاههای مبتنی بر پیشگیری ۵۲
- بند اول: پیشگیری اجتماعی ۵۴
- بند دوم: پیشگیری وضعی ۵۶
- ۱- کاهش قوانین و مقررات اداری ۵۸
- ۲- کاهش ارتباط میان کارگزاران و استفاده کنندگان از خدمات اداری ۵۸
- ۳- اصلاح رویه‌ها در نظام اداری ۵۹
- ۴- توسعه فناوری‌های نوین و سیستم‌های مکانیزه ۶۰

فصل دوم: سیمای جنایی باندهای قاچاق کالا ۶۲

- مبحث اول: بررسی فعالیت‌های گسترده باندهای قاچاق کالا و عملکرد پلیس در قبال آنها ۶۳
- گفتار اول: مظاهر و مصادیق قاچاق کالای باندى ۶۳
- بند اول: مطالعه موردی ۶۳
- ۱- بررسی قاچاق خودروهای لوکس ۶۴
- ۲- بررسی قاچاق کلان مشقات نفتی ۶۶
- ۳- بررسی قاچاق کلان محصولات کشاورزی ۶۸
- بند دوم: عملکرد پلیس در قبال باندهای قاچاق کالا ۶۹
- بند اول: ویژگی‌های باندهای قاچاق کالا بر اساس مبادی ورودی و خروجی ۷۳
- بند دوم: ویژگیهای اعضای باندهای قاچاق کالا ۷۵
- بند سوم: ویژگیهای ساختاری باندهای قاچاق کالا ۷۷
- مبحث دوم: عوامل خاص شکل‌گیری باندهای قاچاق کالا ۷۹

فهرست مطالب □ ۷

گفتار اول: عوامل اجتماعی.....	۸۰
بند اول: حاشیه نشینی.....	۸۰
بند دوم: مقیم بودن سردهسته‌های باندهای قاچاق کالا در پایتخت.....	۸۱
گفتار دوم: عوامل اقتصادی.....	۸۲
بند اول: همکاری صنوف با باندهای قاچاق کالا.....	۸۲
بند دوم: بالا بودن درآمد فعالیت مجرمانه و کاهش هزینه ارتکاب این فعالیت‌ها.....	۸۳
بند سوم: مداخله شرکت‌های تجاری در امر قاچاق کالا.....	۸۳
گفتار سوم: عوامل اداری.....	۸۴
بند اول: وجود رانت‌های اطلاعاتی.....	۸۴
بند دوم: جذب و عضو گیری باندهای قاچاق از افراد شاغل در مشاغل کلیدی در سازمان‌های دولتی.....	۸۵
بند سوم: عدم هماهنگی واحدهای نظارتی دستگاه‌های اجرایی در امر مبارزه و پیشگیری از قاچاق کالا.....	۸۶
بند چهارم: عدم توازن میان امکانات بازدارنده پلیس با امکانات باندهای قاچاق کالا.....	۸۶
بند پنجم: کمبود نیروهای متخصص پلیس.....	۸۷
بند ششم: استفاده از راهبرد تقدم برخورد و مبارزه بر پیشگیری از قاچاق کالا.....	۸۷
بند هفتم: ساختار سازمانی نامتناسب پلیس.....	۸۸

بخش دوم - تبیین نقش‌ها و رویکردهای اجرایی پلیس در قبال پیشگیری از شکل گیری باندهای قاچاق کالا

فصل اول: عوامل موثر بر تقویت نقش‌ها و رویکردهای اجرایی پیشگیرانه پلیس.....	۹۰
مبحث اول: تبیین عوامل موثر بر نقش پیشگیرانه پلیس در قبال پیشگیری از شکل گیری باندهای قاچاق کالا.....	۹۲
بند اول: ساختار سازمانی پلیس.....	۹۴
بند دوم: راهبردهای سازمانی.....	۹۷

۸ □ پیشگیری از شکل‌گیری باندهای قاچاق کالا

- بند سوم: اختیارات قانونی ۹۸
- بند پنجم: حساسیت و نگاه کلان به باندهای قاچاق کالا در سیاستهای پیشگیرانه پلیس ۱۰۳
- بند ششم: سرمایه‌گذاری پلیس در پیشگیری از شکل‌گیری باندهای قاچاق کالا ۱۰۴
- گفتار دوم: نقش اجزای محتوایی پلیس در پیشگیری و مبارزه با قاچاق کالا ۱۰۵
- بند اول: سامانه‌های یکپارچه ۱۰۵
- بند دوم: توانمندسازی و تخصص‌گرایی کارکنان پلیس ۱۰۷
- بند سوم: اشراف اطلاعاتی ۱۰۸
- بند چهارم: فرماندهی و مدیریت ۱۱۰
- گفتار سوم: نقش تعامل و مشارکت پلیس در پیشگیری از شکل‌گیری باندهای قاچاق کالا ۱۱۲
- بند اول: تعامل و مشارکت پلیس با جامعه ۱۱۴
- بند دوم: تعامل و مشارکت پلیس با گمرگ ۱۱۵
- بند سوم: تعامل و مشارکت پلیس با وزارت اطلاعات ۱۱۷
- بند چهارم: تعامل و مشارکت پلیس با وزارت صنعت و معدن ۱۱۷
- بند پنجم: تعامل و مشارکت پلیس با اصناف ۱۱۸
- بند ششم: تعامل و مشارکت پلیس با دستگاه قضایی ۱۲۰
- بند هفتم: تعامل و مشارکت پلیس با مجلس شورای اسلامی ۱۲۱
- بند هشتم: تعامل و مشارکت پلیس با رسانهها ۱۲۱
- بند نهم: تعامل و مشارکت پلیس با سایر نیروهای مسلح ۱۲۳
- گفتار چهارم: نقش آموزش و اطلاع‌رسانی پلیس در پیشگیری از شکل‌گیری باندهای قاچاق کالا ۱۲۴
- بند اول: وظایف پلیس در حوزه آموزش همگانی و اطلاع‌رسانی ۱۲۶
- بند دوم: هدفمندسازی آموزش و اطلاع‌رسانی پلیسی ۱۲۷

فهرست مطالب □ ۹

فصل دوم: تبیین رویکردهای اجرایی پیشگیرانه پلیس در قبال پیشگیری از شکل گیری باندهای قاچاق کالا.....	۱۲۹
مبحث اول: فنون عملیاتی پلیس در پیشگیری از شکل گیری باندهای قاچاق کالا.....	۱۲۹
بند اول: تحلیل های حرفه ای.....	۱۳۰
بند دوم: مقابله عملیاتی.....	۱۳۲
بند سوم: توسعه و تثبیت امنیت در مناطق حاشیه ای.....	۱۳۳
بند چهارم: نظارت بر ترانزیت در مبادی ورودی و خروجی و مسیرهای قاچاق کالا.....	۱۳۴
بند پنجم: شناسایی رانت خوارانو عوامل نفوذی در مراجع رسمی.....	۱۳۵
بند ششم: هماهنگی با دیگر سازمان های متولی مقابله با قاچاق کالا و نهادهای نظارتی.....	۱۳۶
بند هفتم: کنترل سر دسته ها و قاچاقچیان سابقه دار و حرفه ای.....	۱۳۷
بند هشتم: استفاده از فناوری های نوین.....	۱۳۸
بند نهم: گسترش دامنه مقابله.....	۱۳۹
مبحث دوم: تدابیر پلیس در سلب فرصت ها از باندها و شبکه های قاچاق کالا در فضای مجازی.....	۱۴۱
نتیجه گیری.....	۱۴۵
فهرست منابع و مآخذ.....	۱۵۴
کتابها.....	۱۵۴
پایان نامه ها.....	۱۵۸
مقاله ها.....	۱۶۰
قوانین.....	۱۶۵
منابع انگلیسی.....	۱۶۵
پایگاه های اینترنتی.....	۱۶۸

۱۰ پیشگیری از شکل‌گیری باندهای قاچاق کالا

فهرست نمودارها

- نمودار ۱: آمار مقایسه‌ای باندهای متلاشی شده توسط پلیس در سال ۱۳۹۵ و ۱۳۹۶ ۷۰
- نمودار ۲: آمار مقایسه‌ای تعداد اعضای دستگیر شده باندهای متلاشی شده توسط پلیس در سال ۱۳۹۵ و ۱۳۹۶ ۷۱
- نمودار ۳: آمار مقایسه‌ای پرونده‌های کالای قاچاق مکشوفه توسط پلیس در سال ۱۳۹۵ و ۱۳۹۶ ۷۱
- نمودار ۴: آمار مقایسه‌ای کل افراد دستگیر شده در پرونده‌های کالای قاچاق مکشوفه توسط پلیس در سال ۱۳۹۵ و ۱۳۹۶ ۷۲

فهرست اشکال

- شکل ۱: ترسیم فرآیند ساختاری باندهای قاچاق کالا از مبدا تا مقصد ۷۸
- شکل ۲: ساختار سازمانی اداره جرائم سازمان یافته پلیس شیکاگو ۹۷